

Богачик О., Мельниченко О.

ДИКІ ТВАРИНИ

Читай, дізнавайся, малюй, розв'язуй

У ЦІЙ КНИЖЦІ ТИ ЗНАЙДЕШ:

- Цікаву інформацію про диких тварин:

1. Тварини в природі
2. Корисні поради
3. Кодекс ввічливого туриста

- Оповідання про диких тварин:

1. Кмітливий горобець
2. Чи є розум у тварин
3. небезпечні речі для тварин

- Завдання, задачі, ігри та запитання про диких тварин
- Кросворд про диких тварин
- Розмальовки
- Цікавинки та загадки

Доброго дня, мій допитливий читач!

Ми знову зустрілися з тобою, щоб дізнатися цікаві факти про тварин, про те як вони живуть, чим харчуються, якої користі чи шкоди ми можемо їм завдати. Сьогодні ми поговоримо про тварин, що живуть в дикій природі.

Колись, багато тисяч років тому, всі тварини були дикими. Про те, як почалося одомашнення тварин мало відомо. Вважається, що люди у давнину приручили майже всіх свійських тварин. Вони приручили тварин і зробили їх своїми помічниками і друзями. Їх не так багато. Посудіть самі. На землі проживає близько півтора мільйона видів тварин, а люди приручили лише декілька десятків. Найдавнішими і найвідданішими домашніми тваринами є собаки. Далі були одомашнені й інші тварини. Домашні тварини не можуть жити без допомоги людини, їх потрібно своєчасно годувати, утримувати в чистоті й теплі, лікувати. Для людини вони стали джерелом їжі, робочою силою, просто друзями.

Дикі тварини - це ті тварини, які самі собі здобувають їжу, влаштовують житло, виводять потомство. Ми часто говоримо, що повинні допомагати цим тваринам, але це не зовсім так. Насамперед, ми повинні не нашкодити їм, не заважати, не змінювати їх природні умови на такі, які нам здається будуть кращими для них. Як би ми не любили тварин, ми ніколи не зможемо думати, як вони. Але наше завдання - навчитися прислухатися до природи, не шкодити їй та оберігати її.

ТВАРИНИ В ПРИРОДІ

Дикі тварини. Коли людина чує це словосполучення, вона нерідко починає тремтіти. Напевно ви собі зразу уявляєте хижаків або змій.

Є справжні любителі диких тварин, які розуміють значення і потрібність звірів у природі. Жодна жива істота на нашій планеті не випадкова. А ми, люди, так і не знаємо до кінця про життя наших сусідів по планеті.

Можна щиро, по-доброму позаздрити людям, які люблять і займаються вивченням звірів, які рятують і допомагають тваринам, якщо це потрібно. На щастя, такі люди є і їх багато, усі вони борються за право тварин на життя у власному домі, на нашій чудовій планеті.

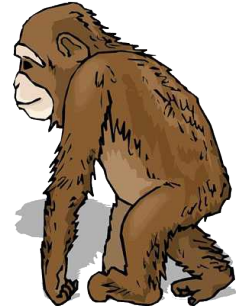
Цікаво які асоціації викликає у вас словосполучення «Дикі тварини»? Страх, переляк? А може захват і симпатію? Уявімо собі світ без тварин, не щебечуть птахи, не хлюпається риба у ставку, не чути тупотіння колючого їжачка... Сумна картина.

Ми є частиною природи і не роздільні з нею. Навколо теми походження людини ведеться багато суперечок. Жодна з версій не доведена, і ми можемо лише припускати. Всі ж знають по здогадах учених, про те, що людина походить від мавпи, до речі, також дикої тварини. Ця версія має повне право на життя. А якщо так, то виходить не далеко людина відійшла від дикої природи і диких тварин. Наша відмінність від них одна - це вміння мислити і створювати.

Якщо тварина несе загрозу людині, то вживати певні заходи звичайно варто. А якщо тихо і мирно бігає який-небудь вовк у лісі? Правильно, нехай там і бігає. Він, між іншим, санітар лісу і в себе вдома.

Сьогодні багато диких тварини потребують захисту. Багато зникаючих видів занесені до спеціальної Червоної книги. На жаль, є й такі види диких тварин, які повністю зникли.

Людям потрібно змінити ставлення до дикої природи, і посилено спрямувати свою діяльність на збереження різноманіття фауни. Ми, повинні зберегти диких тварин для майбутніх поколінь. Потрібно дати можливість жити спокійно тваринам нашої планети і не знищувати своєю цивілізацією місця, де вони ще існують, ліси, степи та водну стихію.

КМІТЛИВИЙ ГОРОБЕЦЬ

Узимку і птахи, і звірі – усі ближче до житла людини туляться. Бо важко в цю пору прогостувати у голому лісі, у білому від снігу полі. Покинув ліс і горобець-сірячок, теж до людей подався.

Зразу за лісом вулиця починалась. Ошатні будиночки в ряд стоять за невисокою дерев'яною огорожею. Бачить горобець: з одного вікна палиця стримить, з кінця її нитка звисає, на ній – вузлик, якась їжа в марлю загорнута. І, звичайно, синиці вже тут клопочуться.

Сів горобець поряд на дереві, міркує: як би й собі підживитись? Добре синицям, їм, бач, яка шана: годівнички розвішують, підгодовують, – їдте, любі синички, на здоров'я! А для горобців ніхто й пальцем не ворухне. Мовляв, хай самі себе обслуговують.

Ось одна синиця до вузлика підлетіла, почепилась. Нитка то закручується, то розкручується; А синиця й не зважає, довбає собі той вузлик та й годі. Смачно!

Під'їла трохи, відлетіла, на гілку сіла. Одразу друга синиця почепилася за білий вузлик. Теж гойдається, як акробат, униз головою висить, дзьобає. А потім синиці знову помінялися місцями: перша снідає, друга на гілці дзьоб чистить, чепуриться, своєї черги до вузлика чекає.

Дивився, дивився на синиць горобець, а в самого кишки аж співають, – так їсти хочеться. Ну хоч би тобі яку ріску зранку перехопив!

Не витримав бідолаха, стрибнув з дерева – і до нитки. Крутиться перед ним та нитка, не поступається йому синиця місцем на вузлику. І друга прилетіла, теж заважає, метушиться. Потріпотів крильцями горобець, потріпотів і знов на гілку ялиці. Сів, зажурився.

Коли раптом під деревом собака як гавкне! Полохливі синички пурх – і нема, злякалися. А горобець оглядівся, – що йому той собака, коли їсти хочеться, аж в очах темніє, – і до вузлика першим підлетів.

Ох і смачно ж у таку холоднечу проковтнути шматочок сиру! Та де там! Не встиг як слід і поласувати, аж тут знову синиці. І такі нахабні, – лети, мовляв, собі геть, це наше!

Прогнали горобця-сіромаху. Сів на гілці, щось собі міркує, голівкою нетерпляче крутить. Тоді як цвірінькне зненацька, як пурхне!

А синиць, наче вітром здмухнуло, розлетілися в різні боки. Та сам горобець недалеко відлетів. Бачить, нема синичок – він мерщій до годівнички-гойдалки. Їсть, поспішає, поки наполохані синиці не вернулися.

Ось так і піддурих подружок-синичок голодний горобець. Тепер і мороз не страшний. Підживився трохи.

О.Буцень

ЧИ Є РОЗУМ У ТВАРИН?

Чи думають тварини? Чи є у них розум? Ці питання цікавили людей з незапам'ятних часів. Одних тварин вони вважали дурними, інших - розумними. Візьмемо, наприклад, бобрів. Спостерігаючи за тим, як вони перегороджують струмки, річки, можна дійти висновку, що ці тварини дуже розумні: такі складні роботи, які вони виконують, будуючи свої греблі. Проте, ще в минулому столітті, брат знаменитого природознавця Георга Кюв'є Фрідріх виростив бобрів без батьків і побачив, що ці звірята не навчаються хитрому ремеслу будівельника. Більше того, їхня поведінка під час зведення дамб була шаблонною, незмінною. Вражаюче – розумність дій бобрів виявилися не чим іншим, як сліпим інстинктом.

Ось інший приклад. На Галапагоських островах живуть невеликі птахи – дятлові в'юрки. Живляться вони комахами. Виявивши здобич, в'юрки часто дістати її не можуть: знаходиться вона в глибоких тріщинах у деревині, а дзьоб у них короткий. Птахи знайшли вихід. Щоб витягти комах, вони користуються маленькими гілочками або кактусовими голками. Прилетівши до дерева зі своїм «інструментом» і побачивши, що він короткий або занадто гнеться, в'юрок замінює його іншим. Якщо ж гілочка або кактусова колючка підходить, птаха в пошуках їжі може перелітати з нею з дерева на дерево. В'юрки не тільки зберігають найбільш придатні «знаряддя», вони здатні робити їх. Знайшовши прутик, що складається з двох гілочок, які утворюють вилку, в'юрки обламують одну з них, а іншу – занадто довгу – вкорочують. Навряд чи поведінка цих птахів була б такою, якби вони не володіли зачатками розуму. А що думаєте ви?

1. А як вважаєте ви, наскільки дикі тварини є розумними?
2. Наведіть приклади розумної поведінки тварин у природі.

ГОЛОСИ ТВАРИН

реве

каркає

виє

стрекоче

гочече

цвірінькає

воркує,
туркоче

щечече

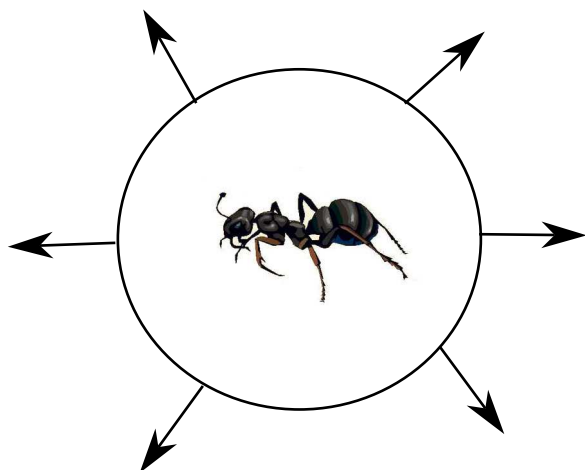
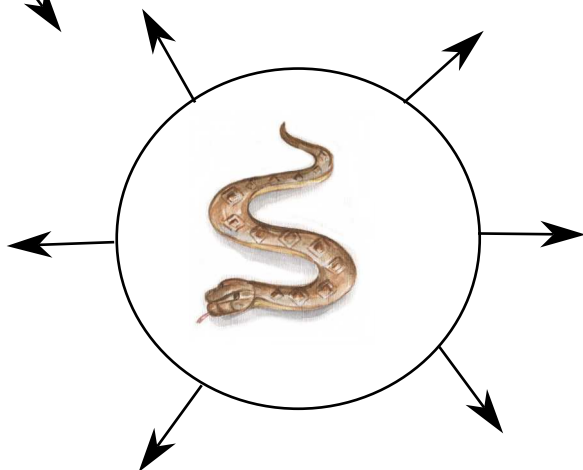
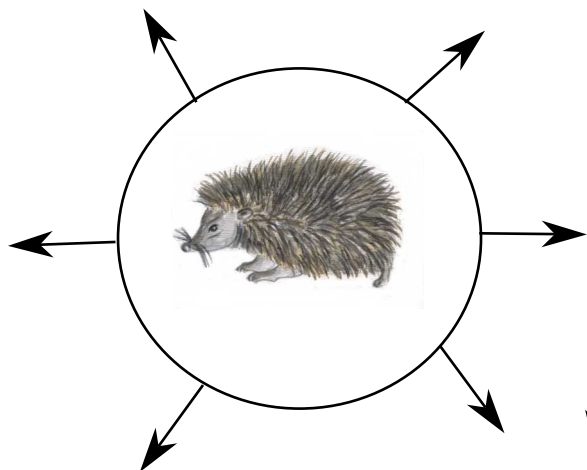

квакає

ЯКИЙ, ЯКА, ЯКЕ?

Придумай прикметники до зображених тварин. Запиши їх.
Поясни свій вибір.

ХТО ЩО ЇСТЬ

По типу живлення усі тварини поділяються на три основні групи:

- М'ясоїдні
- Травоїдні
- Всеїдні

М'ясоїдні - це тварини, що живляться м'ясом.

Травоїдні - це тварини, що живляться рослинами.

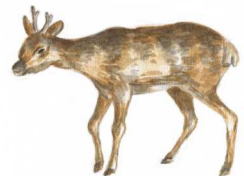
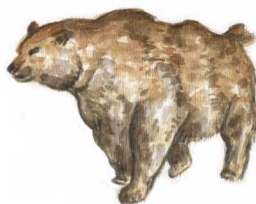
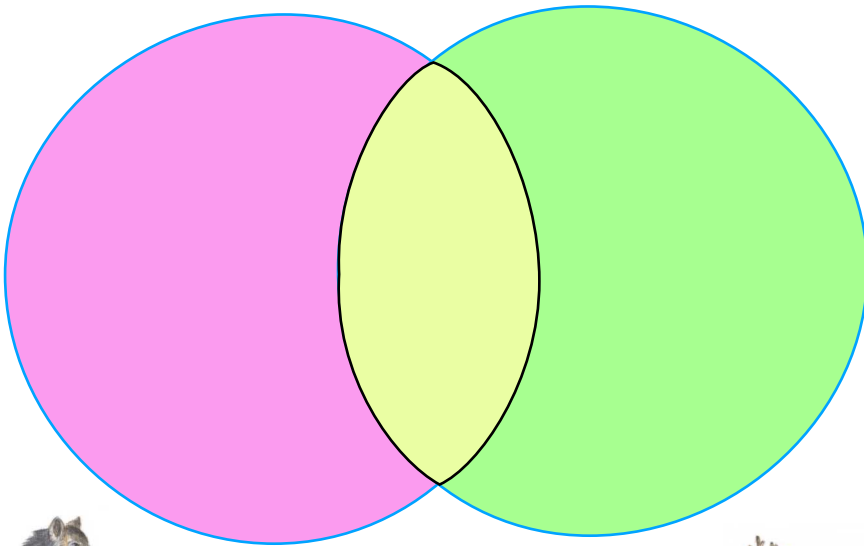
Всеїдні - це тварини, що живляться і м'ясом, і рослинами.

Подумайте, яка група є найі більшою, а яка найменшою? Як харчуються вказані тварини? Які зуби в кожній з них? Який зв'язок між будовою їх щелеп і типом їжі, якою вони харчуються? До якої групи належить людина?

м'ясоїдні

всеїдні

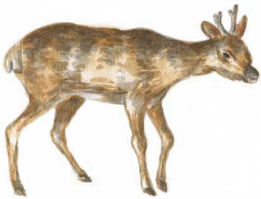
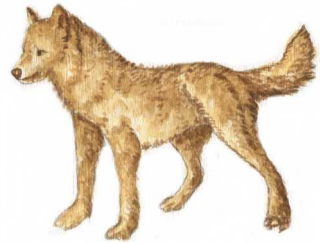
травоїдні

ЛАНЦЮГ ЖИВЛЕННЯ

Жива природа є унікальною самодостатньою системою, яка сама себе регулює. У природі все взаємопов'язано і немає нічого зайвого чи не потрібного. У тваринному світі так само, одні тварини живляться іншими або рослинами, постійно підтримуючи баланс та допомагаючи один одному вижити. Цей процес називається «ланцюгом живлення».

Створіть за допомогою даних нижче тварин прості ланцюжки живлення, зверніть увагу на те, що в природі вони значно складніші. Обговоріть свої відповіді.

ШКІДЛИВИЙ ВПЛИВ НА ДИКИХ ТВАРИН

**Промислове
сільське
господарство**

А що ще може
шкодити тваринам?
Назвіть ці фактори.

Вирубка лісів

Осушування

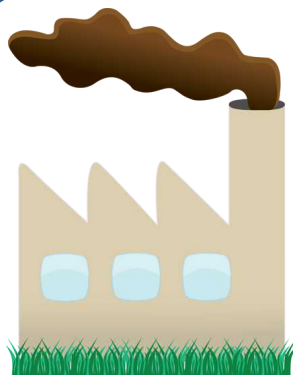
**Будівництво
доріг**

**Випалювання
трави та
лісові пожежі**

**Забруднення
атмосферного
повітря**

**Забруднення
водойм**

**Полювання та
риболовля**

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧІ ДЛЯ ТВАРИН

У лісі

Сміття, яке ми всюди залишаємо після відпочинку в лісі, становить небезпеку для тварин. Наприклад, звичайні поліетиленові кульки можуть бути смертельно небезпечними для тварин. Уявіть собі таку ситуацію, ви поклали в поліетиленовий кульок бутерброди

чи ковбасу і взяли із собою на відпочинок до лісу, з'ївши все, ви залишили кульок у лісі, запах, що деякий час зберігається у ньому, приваблює багатьох тварин, наприклад їжачка, він чує привабливий запах, залазить у кульок і тут бац! Його голки не дають можливості звільнитися, так звичайний поліетиленовий кульок стає смертельною пасткою для їжачка. Також можуть бути небезпечними пляшки, консервні банки, бляшанки з-під напоїв та побите скло. Візьміть за правило завжди забирати з собою усе сміття та викидати у відведені для цього місця.

На водоймі

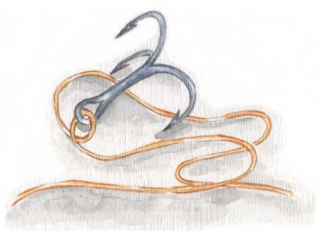
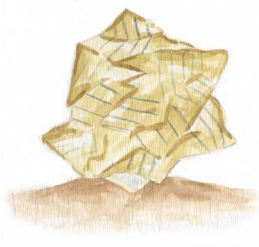
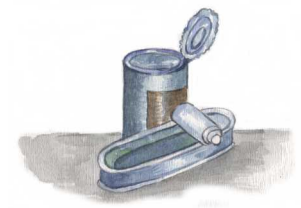
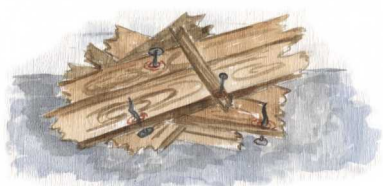
На водоймі, для тварин та птиці, що там живе, є дуже небезпечними линва, риболовні гачки та грузила, які гублять рибалки. Лебеді часто проковтують свинцеві грузила, приймаючи їх за їжу, і в результаті отруюються свинцем. Це отруєння вимагає відповідного лікування, а без нього, цей прекрасний птах може загинути.

Водоплавна птиця може дуже легко заплутатися у линві, яку вона не помічає чи спійматися на риболовний гачок. Звичайно, сміття також не можна залишати на берегах озер і річок. Де б ви не були, подумайте про тварин навкруги вас і не робіть нічого такого, що може їм зашкодити.

НЕБЕЗПЕЧНЕ СМІТТЯ

Погляньте на зображені предмети, та з'ясуйте наскільки вони безпечні чи небезпечні для диких тварин. Визначте для яких видів тварин? Поясніть, яким чином ви можете допомогти тваринам?

ЧОМУ ВОНИ ЗНИКАЮТЬ?

На жаль, багато видів тварин знаходяться на межі зникнення. До цього призводять різні причини, більшість з них пов'язана з людською діяльністю. Якщо не намагатися виправити ситуацію, багато видів просто зникне, навіть тих, які поки не знаходяться в групі ризику.

Обговоріть, які саме тварини потерпають від даної нижче діяльності людини і чому?

хижаки

браконьєрство

вирубка лісів

пестициди

збільшення
пасовищ

шкіра для
взуття

шкіра на
ремені

хутро на шуби

бивні для
прикрас

колекціювання

греблі

уживання в їжу

риболовні
сіті

розливи
нафти

використовують
у медицині

знищують як
шкідників

забруднення
води

використовують
для прикрас

осушування
боліт

ВІДНОШЕННЯ ДО ТВАРИН

Ми по-різному відносимося до тварин, одні відразу викликають любов та симпатію, інші - страх та неприязнь, є тварини, яких ми вважаємо корисними, і такі, які не є корисними, а часто й шкідливими. Спробуємо визначити це в наступному завданні.

Ви повинні розмістити вказаних тваринок у квадрати в залежності від того, які почуття вони у вас викликають: любов і симпатію, страх і відразу, вважаєте ви їх корисними чи шкідливими або тими, що не приносять користі.

Квадрат 1 - некорисні, шкідливі, але симпатичні.

Квадрат 2 - симпатичні, ми їх любимо і корисні.

Квадрат 3 - огидні, викликають страх та некорисні або шкідливі.

Квадрат 4 - відразливі, викликають страх але корисні.

Поясніть ваш вибір? Чи справді тварини, яких ви вважаєте шкідливими, є такими? Чому деяких тварин вважають огидними?

Любов, симпатія

Не корисна, шкідлива	1	2
	3	4
		Корисна

Страх, відраза

черв'як	горобець	ведмідь	змія	заєць
вовк	дятел	собака	акула	павук

А чи знаєте ви що в Японії, деякі комахи вважаються домашніми тваринами, як у нас коти і собаки.

ДИКІ ТВАРИНИ В НЕВОЛІ

Слон

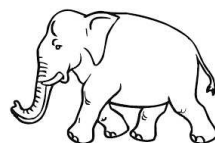
Що ви знаєте про слонів? Опишіть, як слон живе у дикій природі, а як у неволі в цирку, зоопарку. Подумайте, яким чином використовують слона в неволі.

Життя тварин у неволі сильно відрізняється від природного. Тварин часто утримують в обмеженому просторі, та використовують для розваги, наприклад, в цирку та зоопарку. Не маючи змоги забезпечити свої природні потреби, тварини страждають. Тому в неволі існують проблеми з розмноженням.

У цирку різними способами часто зовсім негуманними, тварин заставляють виконувати різні трюки, які є абсолютно невластиві для їх природної поведінки. Тварин, які у природі дуже багато пересуваються, утримують в тісних клітках або із зв'язаними ногами. У дельфінаріях, дельфінів утримують у невеликих басейнах, наповнених не морською, а звичайною водопровідною водою, що є небезпечним для них.

Часом є необхідність розводити тварин у неволі для збереження виду, а далі їх випускати на волю.

ІГРИ

Інтерв'ю про диких тварин узимку

Уявіть, що до нас на заняття прийшов репортер передачі «Світ тварин очима дітей» і хоче запитати вас, щоб ви порекомендували зробити, щоб допомогти тваринам узимку. Сформуйте свої пропозиції.

Деякі запитання репортера:

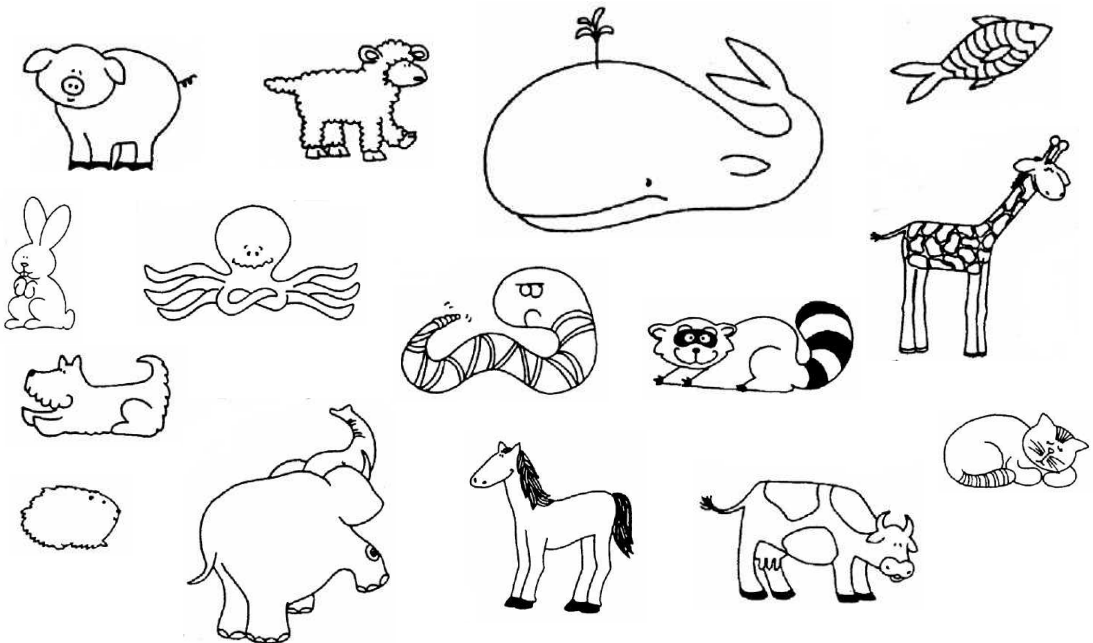
Я чув, що ви провели велику роботу у своєму закладі, поділіться цікавою інформацією про життя диких тварин узимку.

- Що ви можете сказати?
- Що вас зацікавило?
- Що нового ви дізнались?

Дітям рекомендується розділитися на пари. У кожній парі буде репортер і той, хто дає інтерв'ю. Сформуйте по п'ять запитань та відповідей і запропонуйте отриманий репортаж або інтерв'ю всім учасникам гри.

Які тварини не можуть бути домашніми?

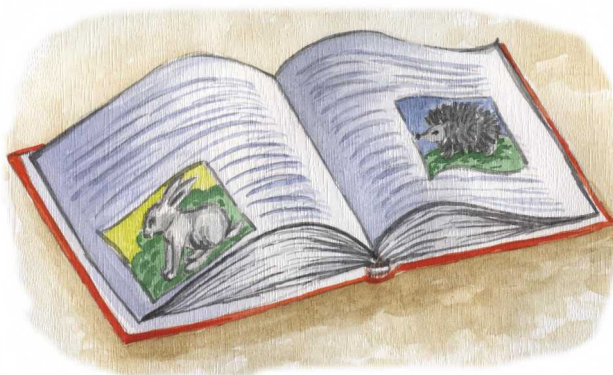
Дикі тварини не підходять на роль домашніх улюбленців. Виберіть, які тварини не підходять для утримання вдома як компаньйони. Поясніть чому?

Створи книгу власноруч

Ви вже багато дізналися про диких тварин. Тому настав час створити книгу «Дикі тварини поруч». Пропонуємо вам написати оповідання про якусь тварину, що живе в дикій природі, зробити власноруч малюнок до свого оповідання.

Учителіві пропонується скласти дитячі роботи у файли та створити книгу-папку.

Запитайте, що вас цікавить

Уявіть себе тваринкою і розкажіть всім нам, що ви відчуваєте. Наприклад: «Я – лисичка. Запитайте, що вас цікавить».

У тварини можна запитати:

- Де ти живеш? З ким би ти хотіла дружити? Кого ти боїшся? Що полюблюєш їсти? Що ти не любиш? Як до тебе ставляться люди?

Подумайте, які ще запитання можна задати тваринам? Що вас ще цікавить із життя кожної тварини?

ГРА «ВПІЗНАЙ ТВАРИНУ ЗА ОПИСОМ»

Це невеличка тваринка. Замість волосся спина в нього вкрита колючими голками. У випадку небезпеки він швидко згортається у колючий клубок із шести тисяч голок. Розгорнути цю тваринку не під силу навіть дорослій людині – настільки розвинені в нього спинні м'язи. Лише вода примушує його розпрямитись. Цю властивість прекрасно використовує хитра лисиця. (ї..к)

Це – санітари лісу, адже вони знищують величезну кількість комах- шкідників. Дзьоб є знаряддям для добування корму. Язик із зазубринами далеко висовується із рота, тому вони можуть діставати їжу із щілин. Цих птахів у наших лісах небагато, тому вони потребують охорони. (Д...л).

Він – постійний персонаж мультфільмів. У природі – це розумний, спритний, витривалий і сильний хижак. Живиться переважно м'ясом диких тварин. За нічне полювання він здатний долати до 100 кілометрів. У природі ці тварини є санітарами лісу. Полюючи, вони ловлять хворих і ослаблених тварин, оздоровлюючи все стадо. (В..к)

Не дарма я в казках – найперша хитрунка. Хитра я й насправді. Одурюю птахів. Коли голодна і нічого не вполювала, лягаю на бік, очі заплющую і лежу, наче мертва, не ворухнуся. Підлетить допитлива ворона чи сорока і потрапить до мене в лапи. Так і собак ми дуримо, коли не можемо від них утекти. Лапи в мене не мерзнуть ніколи, бо у шерсті, наче у черевиках, хвіст під час пересування править за руль. Гавкаю, як молодий пес. Щоб бути ситою, за день я повинна з'їсти 20 мишей. (Л....я)

«ТАК» ЧИ «НІ»

Тварини, яких люди розводять у своєму господарстві,
називаються дикими.

☐

ТАК

☐

НІ

Тварини, які самі добувають їжу і влаштовують житло
називаються дикими.

☐

ТАК

☐

НІ

Бджола - це комаха.

☐

ТАК

☐

НІ

Сорока – це зимуючий птах.

☐

ТАК

☐

НІ

Травоїдні – це тварини, які живуть у траві.

☐

ТАК

☐

НІ

Риби дихають киснем, розчиненим у воді.

☐

ТАК

☐

НІ

Істотна ознака комах – це 6 ніг.

☐

ТАК

☐

НІ

«ТАК» ЧИ «НІ»

Горобець – це перелітний птах.

☐

ТАК

☐

НІ

Комахи мають 10 ніг.

☐

ТАК

☐

НІ

Ведмідь – це всеїдна тварина.

☐

ТАК

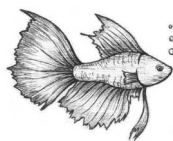
☐

НІ

Лось – це рослиноїдна тварина.

☐

ТАК

☐

НІ

Риби можуть жити як у солоній, так і в прісній воді

☐

ТАК

☐

НІ

Тварини мають усі ознаки живих організмів

☐

ТАК

☐

НІ

ЦІКАВИНКИ ПРО ТВАРИН

Дослідження останніх років спростували існуючу думку про те, що кроти сліпі, оскільки живуть під землею. Насправді, у кротів досить гострий, хоча і обмежений, зір. А побачене кротом світло, служить знаком небезпеки, адже проникнення світла для нього означає не що інше, як те, що в нору проник хижак.

Під час Першої світової війни одна з південноафриканських мавп отримала медаль і навіть була удостоєна військового звання капрал.

Тварина із самим більшим мозком по відношенню до тіла – мураха.

Змії можуть спати 3 роки поспіль, нічого не приймаючи в їжу.

За добу синиця годує своїх пташенят тисячу разів.

Незважаючи на маленькі габарити, мухи літають, як надшвидкісні літаки: швидкість польоту гедзя – 22,4 кілометра на годину, кімнатної мухи – 6,4 км/год, падальні мухи – 11 км/г. Американці довели, що муха так вправно ухиляється від мухобійки лише тому, що вона не тільки швидко метикує, але здатна планувати свої дії.

У тигрів не тільки смугасте хутро, але й смугаста шкіра.

У комарів є зуби. Під мікроскопом у них в роті видно 22 зуба.

Лапи в лисиці на зиму обростають густою пухнастою шерстю. З неї видно лише кінчики пазурів. Лисиця взимку, ніби у валянках, і лапки її не мерзнуть навіть у сильні морози.

Європейці, які приїхали в Австралію, питали у аборигенів: «А що це тут у вас за дивні стрибаючі звірі?» Аборигени відповідали: «Кенгуру», – що означало: «Не розуміємо!»

ЦІКАВИНКИ ПРО ТВАРИН

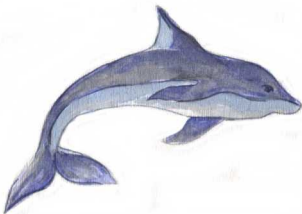
Найпростіший спосіб відрізнити звіра-вегетаріанця від хижака: у хижаків очі розташовані на передній частині морди, щоб бачити жертву. У вегетаріанців – по обидві сторони голови, щоб бачити ворога.

Полярні ведмеді можуть бігати зі швидкістю 40 км/год.

Маса страусинового яйця може досягати 1,5 кг.

А заєць і не косий зовсім. Просто в нього дуже малорухома шия й озирнутися він не може. А дивитися назад, на того, від кого він тікає, треба. Ось і скошує очі заєць. А люди, мабуть, вирішили, що він косоокий. І прозвали його «косий».

Дельфіни сплять з одним відкритим оком.

За останні 4000 років не була одомашнена жодна нова тварина.

Блоха може стрибати на 33 см за один стрибок. Якщо б люди мали таку ж стрибучість, чоловік міг би здійснювати стрибки на 213 метрів!

Щоб зробити кілограм меду, бджілка повинна облетіти 2 мільйона квіток.

Довжина хвоста у вовка 45 см. Він ніколи не закидає його на спину, на відміну від собак. Коли лежить, – кладе під голову, зігріває в хутрі кінчик носа. Розлючений вовк, вишкіривши зуби, розмахує хвостом, а наляканий – підгинає його під живіт.

Щури з'явилися на Землі на 48 мільйонів років раніше, ніж люди.

Близько 70 відсотків живих істот Землі – бактерії.

Шимпанзе – тварини, які можуть упізнавати себе в дзеркалі.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Що робити, якщо знайшов пораненого птаха?

Ми хочемо порадити, бути обережними і по можливості самим не підбирати на вулиці пораненого птаха і, тим паче, нести його додому. Відомо, що птахи переносять різноманітні інфекції та хвороби, якими можуть хворіти люди: хламідіоз, сальмонельоз, грибкові захворювання та інші.

Але, якщо ви все-таки побачили та підбрали пораненого птаха, не намагайтеся йому самотійно допомогти. Якщо в пташки зламане крило чи лапка, то дуже рідко коли її вдасться вилікувати, у більшості ж випадків вона залишається інвалідом. Якщо живете в місті, краще зателефонуйте і зверніться в товариство захисту тварин. Хворих пташок працівники організації передають у ветеринарні клініки або в еколого-натуралістичний центр.

Обережно, тварини на дорозі!

Коли людина була ще тільки в проєкті, тварини по Землі вже гуляли. Ніяких автомашин, природно, тоді не було. Звірі вважали себе повноправними господарями природи. Але з плином часу головною на планеті стала людина. Вона придумала безліч всякої техніки, спрощуючи своє життя. Однак, брати наші менші так і не змогли звикнути до автомобілів, що проносяться на великій швидкості. Тому людина спеціально придумала дорожні знаки, які попереджають автомобілістів про можливу небезпеку. Не дивлячись на це, тварини продовжують потрапляти під колеса автомобілів.

Все, що ви можете зробити, побачивши дорожній знак «Дикі тварини», так це знизити швидкість та уважно дивитися на дорогу, щоб вчасно помітити тварину та уникнути зіткнення чи наїзду.

Є ще один «хитрий» спосіб хоча він не зовсім за правилами, уникнути зіткнення з твариною: рухаючись у зоні знаку «Дикі тварини» можна періодично сильно сигналізувати, тварини бояться цього сигналу.

Годівнички

Ти знаєш, що маленьким пташкам, які залишилися зимувати разом з нами, житись важко. Як дістатися до корму, вкритого кригою і снігом? А тим часом саме взимку, коли дуже холодно, пташці потрібно більше їжі, ніж влітку. Узимку птахи гинуть не від холоду, а з голоду. Бо сита пташка не замерзне навіть у найлютіший мороз. Тож якщо ви повісите годівничку, то не лише зможете спостерігати за життям птахів, а й зробите добру і потрібну справу.

Чим же пригостити пташок? Кращі ласощі – соняшникове і гарбузове насіння. Годяться пшоно, просо, гречка, крихти черствого білого хліба, суха дрібненька вермішель. Таке пригощення сподобається всім птахам. Снігурі люблять ягоди горобини і бузини.

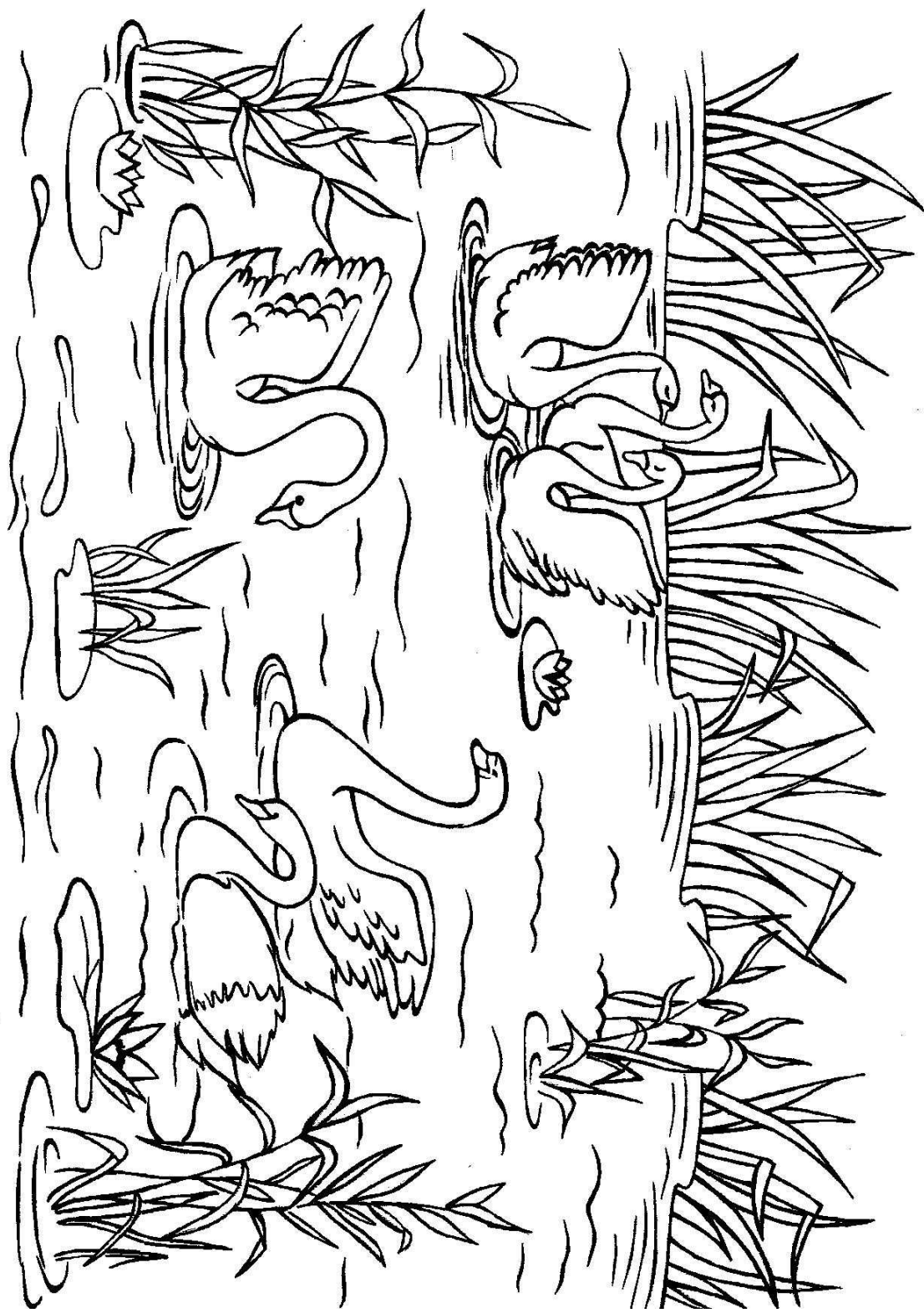
Якщо годівничка висить у дворі, то вашими гостями будуть горобці й синиці. У лісову їдальню навідаються і дятел і повзик. Птахи швидко звикають до годівнички і прилітають постійно.

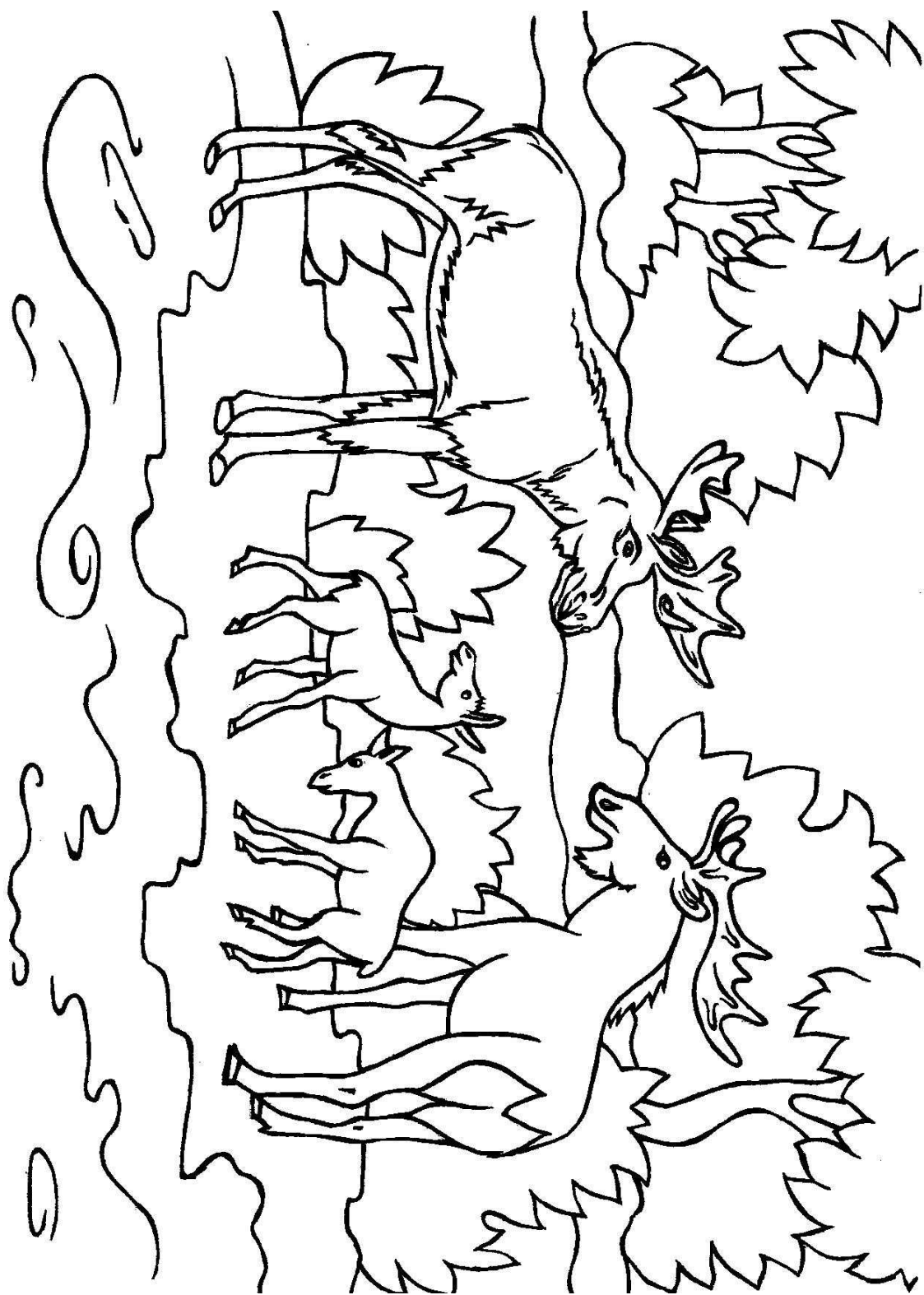
Щодня в певні години насипайте в годівничку корм. І незабаром побачите, що птахи знають час обіду і злітаються до годівнички «вчасно», чекаючи на ласощі.

Пам'ятайте, що годівничка повинна мати дах, щоб корм не намокав від снігу, дощу. Отвір у годівничці має бути достатньо широким, щоби пташка могла легко залізти в годівничку й покинути її.

І найголовніше: корм треба класти щодня, в однакову годину – до самої весни, коли розтане сніг. Пташки, що звикли до вашої годівнички, не полетять шукати собі їжу – чекатимуть вас! І якщо ви не покладете корм – вони лишаться голодними.

ЗАДАЧІ

1. Меч-риба – чемпіон зі швидкісного плавання. У момент нападу вона набирає швидкість 100 км\год. Акули рухаються зі швидкістю 40 км\год. На скільки більша швидкість меч-риби? Чи наздожене меч-риба акулу через 2 години, якщо акула перебуває на відстані 60 км від меч-риби? Враховуйте, що риби плывуть в одному напрямку.

2. Розмах крил велетенських метеликів “менелай”, що живуть у Південній Америці, досягає 18 см, а розмах крил метеликів “сіра агриппіна” на 9 см більший. Який розмах крил “сіра агриппіна”?

3. Гірський козел перестрибує ущелини шириною 4 метри, а великі кенгуру стрибають у хвилини небезпеки в 3 рази далі. Яку відстань подолає за 4 стрибки великий кенгуру? Гірський козел?

4. Їжак біжить зі швидкістю 7200 м\год., кінь на 10800 м\год. швидше їжака, а лисиця в 13 разів швидше, ніж їжак. На скільки швидкість лисиці більша від швидкості коня?

5. Сова живе 60 років, а пугач на 11 років більше. Скільки років живе пугач?

6. Страус розвиває швидкість 50 км\год. Яку відстань він подолає за 30 хвилин?

7. Найбільша у світі африканська жаба-голіаф. Її маса в 6 разів більше жаби-бика, яка має масу 0,5 кг. Яка маса жаби-голіафа? (У Камеруні було спіймано жабу-голіафа масою 3,5 кг).

8. У природі існує 144 види сов. Це у 8 разів менше, ніж живе на Україні. Скільки видів сов живе на Україні?

9. Поштові голуби в тиху погоду летять із швидкістю 70 км\год., а з попутним вітром – на 50 км\год. більше, а при зустрічному вітрі на 50 км\год., менше, ніж у тиху погоду. Яка швидкість поштових голубів з попутним вітром та проти вітру? У скільки разів швидкість з попутним вітром більша від швидкості проти вітру?

КОДЕКС ВВІЧЛИВОГО ТУРИСТА

Стомившись від міста, його метушні, шуму та проблем, люди прагнуть знайти спокій на лоні природи. Дуже часто для свого відпочинку вони вибирають ліс. Він приваблює нас своєю прохолодою, тихим шелестом листя, ягодами та грибами. До лісу йдуть відпочивати поодиночки, сім'ями, цілими групами. На жаль, доволі часто такі набіги відпочиваючих закінчуються великими збитками для лісових масивів (забруднення галявин та лісових водойм пустими банками з-під консервів, поліетиленовими пакетами, пляшками, як скляними, так і пластиковими, лісові пожежі, знищення дерев, кущів, ягідників тощо). Тому для того, щоб людям було куди знову і знову повертатися на відпочинок, необхідно дотримуватися деяких елементарних правил поведінки в лісі:

- розташувавшись на відпочинок, не ламайте кущів та гілок дерев для багаття. Для цього в лісі знайдеться чимало сушняку;

- перш ніж розпалювати багаття, вирийте неглибоку ямку і в ній розкладіть багаття. Бажано це робити біля річки чи якоїсь водойми. Багаття не повинно бути занадто великим: полум'я може

пошкодити розташовані поблизу дерева та кущі, а також може виникнути пожежа;

- не мийте брудний посуд у річці, особливо з використанням миючих засобів. Сполосніть його принесеною на берег водою і вилийте брудну воду під куш. Остаточного посуд краще помити вдома;

- після відпочинку ретельно загасіть багаття, поливши його водою та засипавши ямку землею. Землю щільно притопчіть ногами;

- органічні рештки закопайте в лісі, а використані пластикові пакети та пляшки, а також скляний посуд заберіть із собою і викиньте на смітник у місті;

- зібравши свої речі і відійшовши на декілька метрів від місця вашого відпочинку, зупиніться і огляніться: якщо ви залишили ліс таким же чистим і привабливим, як до вашого прибуття сюди, якщо ніде не видно слідів згарища, зламаних дерев, розкиданого сміття, значить, вам знову захочеться повернутися сюди.

Обійдіть мурашник

Допоможіть пташці,
пропускаючи хід

Поверніться на синій
кружечок та
пропустіть хід

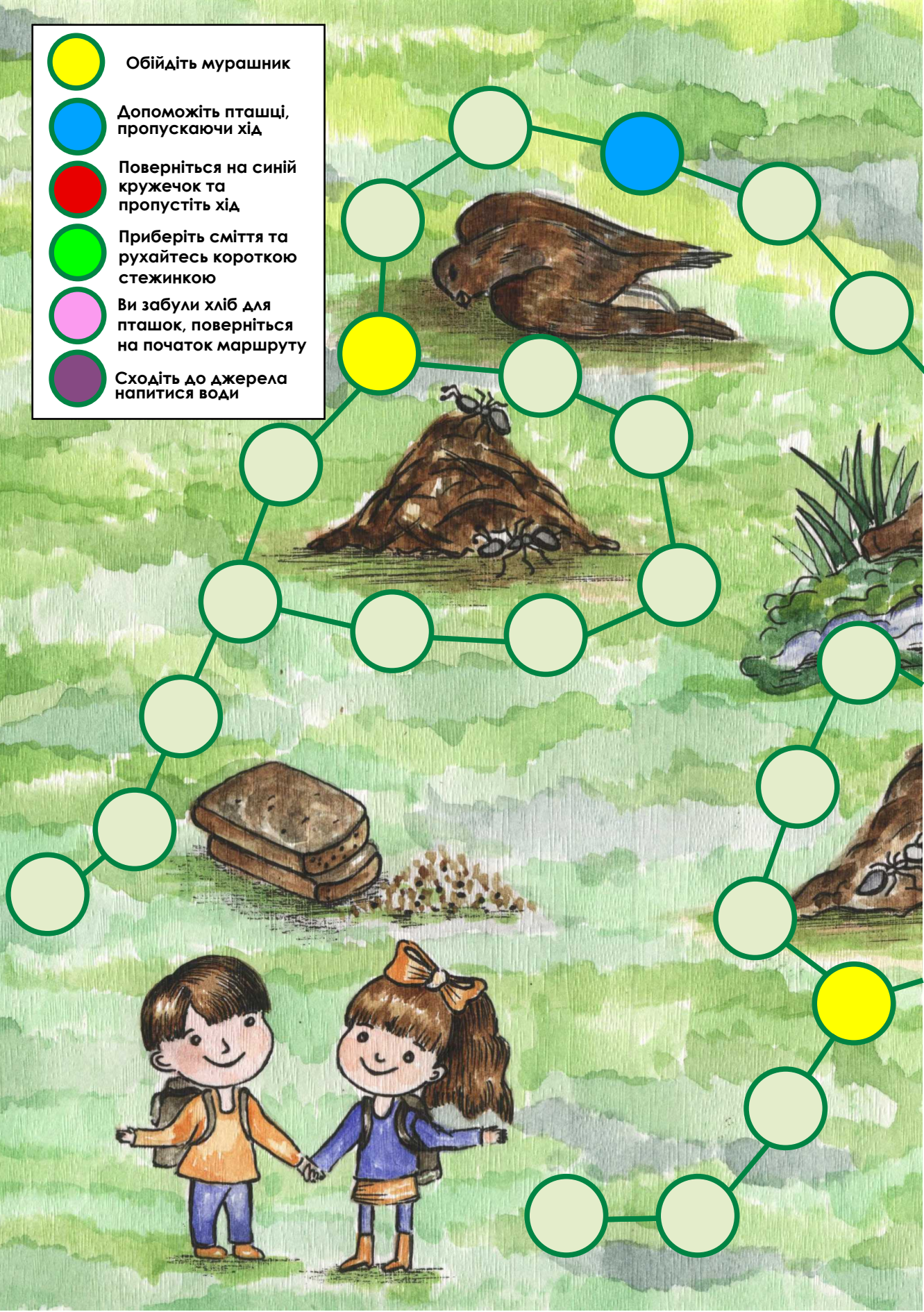
Приберіть сміття та
рухайтесь короткою
стежинкою

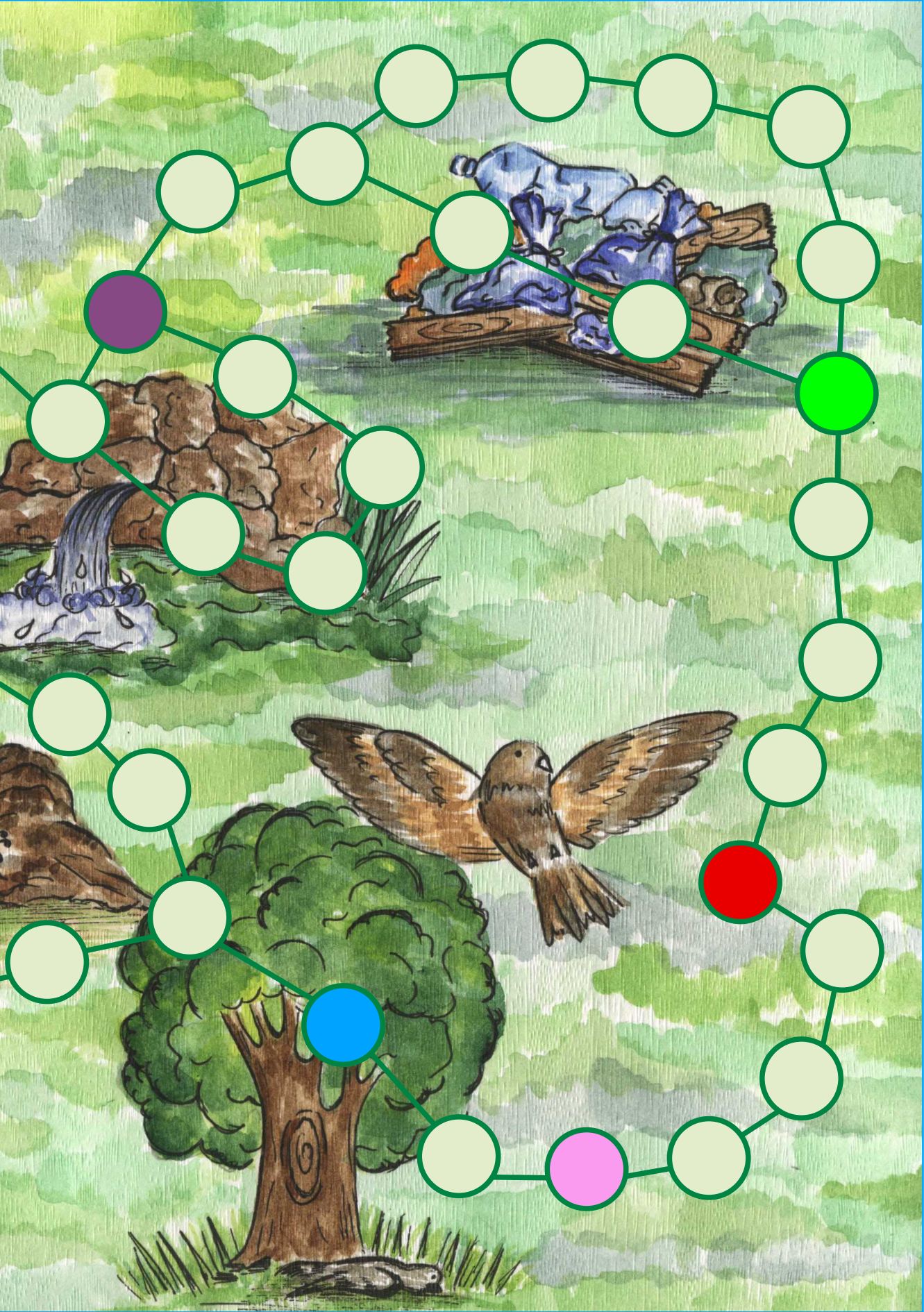

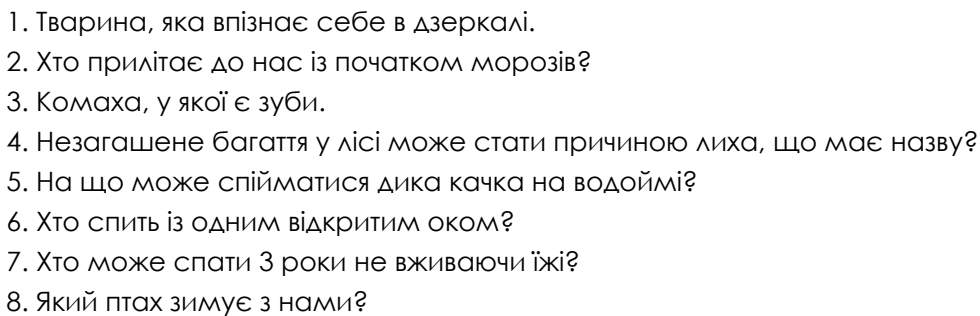
Ви забули хліб для
пташок, поверніться
на початок маршруту

Сходіть до джерела
напитися води

Автори: Богачик Олександр Григорович, Мельниченко Олена Петрівна
Ілюстратор: Стрельцова Катерина Петрівна
Редагування: Коляда Тетяна Володимирівна

Книга для учнів молодшого шкільного віку, 2015 р., 32 с.